

43. СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА: ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

М.П. Побережна

Національний університет харчових технологій

У процесі розвитку ринкової економіки в Україні перед вітчизняними підприємствами постає проблема вибору пріоритетних напрямків діяльності. Підприємства, які змогли вирішити завдання виживання у конкурентному середовищі, одержали можливість та одночасно постали перед потребою формування стратегії подальшого розвитку. Проблемам розвитку підприємств приділяло увагу багато вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як Р. Акофф, І. Ансофф, В. Верба, С. Гуткевич, Р. Каплан, Т. Коллер, Т. Мостенська, М. Портер, А. Стрікланд, А. Томпсон, З. Шершньова, О. Гребешкова, Р. Фатхутдінов та інші.

Проаналізувавши роботи науковців можна зробити висновок, що немає єдиного визначення терміну «розвиток підприємства».

В економічній та управлінській науці вже довгий час не припиняються дискусії навколо проблем ідентифікації напрямків успішного довгострокового розвитку підприємства. Різні аспекти формування й структуризації напрямків розвитку підприємства висвітлені в публікаціях з системного підходу — в контексті концепції розвитку системи, теорії стратегії і стратегічного управління — в контексті розробки стратегічних альтернатив та концепції «стратегічної прогаліни» [1], маркетингу — в контексті ринкового позиціонування [2], фінансового менеджменту — в контексті концепції злиттів й поглинань тощо [3]. Поняття «стратегія» і «розвиток» нерозривно пов'язані між собою. З одного боку, вчені, що досліджують проблеми стратегічного управління, розглядають розвиток як результат реалізації стратегії. З іншого боку, вчені, які розробляють теорію організаційного розвитку, визначають стратегію як інструмент забезпечення розвитку підприємства.

Так, О.М. Тридід виділяє поняття «стратегічний розвиток підприємства», тобто властивість підприємства як виробничо-економічної системи змінювати траєкторію руху або намічений режим функціонування шляхом управління змінами на основі формування і реалізації стратегії підприємства з використанням створеного для цієї мети організаційно-економічного механізму [5]. О.В. Новак вважає, що застосування системного підходу до управління розвитком організацій має враховувати напрями і ступінь впливу зміни одних характеристик елементів системи організація-середовище на характеристики інших та на результативні показники організації в цілому [6].

Ми пропонуємо розглядати стратегічний розвиток розглядати, як здатність економічної системи переходити з одного стану в інший покращуючи свої властивості на основі чітко сформованої стратегії врахувавши фактори впливу зовнішнього середовища, досягнення системою конкретних цілей у визначений час з урахуванням наявних ресурсів і їх оптимального розподілу.

На стратегічний розвиток підприємства впливає дуже багато факторів, що представлені на рис. 1.1.

Сьогодні в основу стабільного розвитку покладене розробка та використання стратегій підприємства. Обов'язковим є використання комунікаційної стратегії, яка покладена в основу комунікаційної діяльності підприємства, а її напрями являються підтримуючими напрямів стратегічного розвитку.

Рис. 1.1. Основні фактори, що впливають на стратегічний розвиток підприємства [1]

Узагальнюючи розглянуті особливості стратегічного управління можна зробити висновок, що сутність стратегічного розвитку підприємства полягає у підготовці наявних ресурсів до можливостей, які відкриваються у майбутньому шляхом застосування розгорнутого стратегічного аналізу і розроблення стратегічних планів, з метою досягнення поставлених цілей і отримання стійких переваг над конкурентами, шляхом своєчасної реакції і швидкої адаптації до непередбачуваних змін навколишнього середовища та вироблення продукції, яка буде визнана споживачем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегічне управління. Шершньова З. Є. — Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2004. — 699 с.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга: Пер. с англ. / Ф. Котлер. — М.: Прогрес, 1990. — 736 с.
3. Просторовий підхід в управлінні розвитком підприємства / О. М. Гребешкова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 08/2010. — №668: Проблеми економіки та управління. — С. 41-46.
4. Мінцберг Г. Зліт і падіння стратегічного планування / Г. Мінцберг; пер. з англ. К. Сисоева. — К.: вид-во Олексія Капусти, 2008. — 412 с.
5. Тридід О.М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: Монографія / О.М. Тридід. — Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. — 364 с.
6. Новак О.В. Управління стратегічним розвитком сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук за спец. 08.00.04 / О.В. Новак; Національний аграрний університет. — Київ, 2007. — 18 с.